

Därför behövs ert stöd

Samhället står nu inför ett nytt vägsval. Ska Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 bli mer än en vacker vision så krävs en långsiktig genomförandeplan med delmål, en tydlig ledningsfunktion och en adekvat finansiering. Därför måste opinionsarbetet fortsätta och därför fortsätter rekryteringen av stödjande organisationer i alla samhällssektorer. Stödet behöver bli ännu starkare, bredare – och mer aktivt.

De Tobacco Endgame-stödjande organisationerna och deras företrädare uppmanas att inför valet 2018 engagera sig i tobaksförebyggande diskussioner med politiker på olika nivåer. Sverige behöver en partiöverskridande hälsofrämjande inställning, hållbar över regeringsskiften. En riksdag (och regionala/lokala församlingar) som ser det som självklart att prioritera våra unga och folkhälsan framför tobaksindustrins vinstintressen.

Läs mer:

www.tobaksfakta.se/tobacco-endgame/

Tobakskonventionen ... från individens livsstil till samhällets ansvar. En skrift om tobakskonventionen. Tobaksfakta, 2017.

Kontakter:

Göran Boëthius, boethius@tobaksfakta.se

Ordförande Tobaksfakta – oberoende tankesmedja

Projektledare för det nationella opinionsbildningsarbetet

Lena Sjöberg, lena@ymtkansli.org

Kanslichef Yrkesföreningar mot Tobak

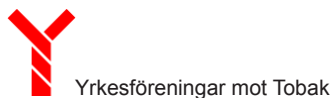
Projektledare för det regionala/lokala arbetet

Ewy Thörnqvist, ewy.thornqvist@tobaksfakta.se

Generalsekreterare Tobaksfakta – oberoende tankesmedja

www.tobaksfakta.se

www.tobaccoorhealthsweden.org

TOBACCO RÖKFRITT ENDGAME SVERIGE 2025

Stödet för Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 växer. Fler och fler myndigheter, organisationer och företag ställer sig bakom förslaget. Vill din organisation också vara med? I den här foldern får du information om Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 och om vad det innebär att stödja satsningen. Vad betyder stödet från din organisation för våra barns möjligheter till en tobaksfri framtid? Och vilken nytta kan organisationen själv ha av att ta ställning i tobaksfrågan?

Tobacco Endgame = ett perspektivskifte

I Sverige dör 12 000 människor varje år av tobaksrökning och i hela världen är antalet årliga dödsfall på grund av rökning cirka 6 miljoner. Samhällskostnaderna för rökningen är enorma och mycket högre än inkomsterna av tobaksskatter. Tobaksindustrin satsar samtidigt stora resurser på att rekrytera nya konsumenter och driva tobaksepidemin vidare. År 2003 enades världens länder som en motåtgärd om Världshälsoorganisationens (WHO:s) tobakskonvention. Den innehåller en bred arsenal av åtgärder som länderna ska implementera för att varaktigt minska tobaksrökningen.

Men varför nöja sig med att försöka minska rökningen, varför inte fasa ut den helt? Den tanken har i några länder lett till ett perspektivskifte. Nya Zeeland, Irland, Skottland och Finland har fattat politiska beslut om årtal (olika i olika länder) då rökningen ska närma sig noll. Perspektivskiftet ger inspiration i det tobaksförebyggande arbetet och tydliggör att många olika tobaksförebyggande åtgärder behövs för att nå målet. Denna strategi har internationellt fått namnet Tobacco Endgame.

Vad innebär det att stödja Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025?

Tobaksfakta och dess medlemsorganisationer driver sedan 2013 opinionsattsningen Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025. Den bygger på förslaget att den dagliga rökningen i Sverige år 2025 ska vara nere under fem procent av befolkningen, i stort en halvering jämfört med dagens situation. Det kommer att ge en betydande förbättring av folkhälsan. Ett sätt att främja ett politiskt beslut om ett sådant mål är att mobilisera ett starkt stöd i alla samhällssektorer. Därför pågår en rekrytering av organisationer som vill stödja initiativet.

En organisation som vill bidra med sitt stöd bör besluta om att ställa sig bakom följande tre punktsatser:

- Vi förstår bakgrunden och behovet av att skärpa de tobaksförebyggande insatserna.
- Vi stödjer principen att ett årtal ska preciseras då rökningen ska vara kraftigt begränsad.
- Vi stödjer en bred opinionsbildning för politiska beslut om den process som leder till målet.

Beslutet om att stödja initiativet kan gärna även innehålla beslut om att aktivt delta i opinionsbildningen. Det är också viktigt att samtidigt fundera över hur ställningstagandet kan kopplas till det egna hälsofrämjande och tobaksförebyggande arbetet samt till arbetet för en hållbar utveckling. Ställningstagandet för Tobacco Endgame kan bli en inspirationskälla och motor i det egna arbetet. Många landsting/regioner och kommuner har exempelvis beslutat om regionala eller lokala tobaksförebyggande mål i samband med beslutet att stödja Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025.

Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 – detta har hänt:

Sedan 2013 har närmare 170 organisationer ställt sig bakom Tobacco Endgame-initiativet. Stödet är brett, men domineras av hälso- och sjukvårdens professionella och fackliga organisationer, alla landsting/regioner och allt fler länsstyrelser och kommuner. Detta stöd avspeglar en

ökande medvetenhet om rökningens negativa effekter på individen, miljön, sjukvårdens och omsorgens vårdtyngd och på samhällsekonomin.

Attitydundersökningar i befolkningen visar också ett ökande stöd; sju av tio bejakade 2016 det långsiktiga målet om utfasning av rökningen till 2025.

Även regeringen har ställt sig bakom målet att fasa ut rökningen till 2025. Detta är uttalat i ANDT-strategin 2016-20 liksom i regeringsförklaringen för 2017.

Perspektivskiftet – med ett tidsbestämt mål för rökningen – ska också ses som en konkret del i regeringens ambition ”att sluta påverkbara hälsoklyftor inom en generation”. Perspektivskiftet är även en viktig del i strävan att nå de globala mål för en hållbar utveckling som FN satt upp – Agenda 2030. I alla sjutton målen är tobaksbruket på ett eller annat sätt involverat.

Nu är det dags att gå vidare

Regeringens uttalanden är förvisso glädjande, men hur genomförandet i praktiken ska ske har ännu (oktober 2017) inte presenterats. Men tobakskonventionen visar vägen framåt. Hur vi kan begränsa tobaksindustrins verksamhet som på alla sätt söker hindra, försvaga och fördröja samhällets åtgärder. Hur vuxenvärlden kan ta sitt ansvar för barns rätt till ett tobaksfritt liv.

Åtgärderna i en handlingsplan bör därför i stort handla om att

- synliggöra tobaksindustrin och dess produkter som roten till problematiken och göra erforderliga skärpningar av regelverken för tillverkning, marknadsföring och beskattning.
- skydda unga mot att exponeras för dessa produkter, från att pröva och experimentera och på så sätt riskera att utveckla ett beroende.
- öka det professionella och samhälleliga stödet till dem som är beroende, särskilt med avseende på utsatta grupper.
- utöka de rökfria miljöerna i samhället, inom- och utomhus.
- kontinuerligt mäta förekomst av rökning och annat tobaksbruk samt attityder hos allmänheten och rökare till planerade samhällsåtgärder.